

Coming out. Coming out?! A leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű emberek identitásfejlődése az előítéletek kereszttüzeiben

Versegi Anikó

Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar
Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék
e-mail: anikoversegi@yahoo.com

Kulcsszavak: leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, szexuális kisebbség, homoszexualitás, coming out, előítélet, diszkrimináció, társadalmi kirekesztés

Összefoglalás

Bevezetés: A leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) emberek társadalmi kirekesztést szenvednek el a legfontosabb szocializációs szintereken, a foglalkoztatásban, valamint az egészségügyben. A 2012. január 1-től hatályos Alaptörvény kizárja a szexuális kisebbségbe tartozókat a házasság intézményéből, mivel azt „férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött”¹ életközösséggént definiálja. A többségi társadalomban a szexuális kisebbségek láthatatlansága, a téma tabusítása és nem megfelelő médiabeli reprezentációja gerjeszti az előítéletességet. Egy hazai LMBT-kutatásból kiderült, hogy a válaszadók nagy része azért nem vállalhatja fel önmagát, mert a heteroszexualitás a társadalmi megbecsülés alapvető feltétele.² A szexuális kisebbség tagjai a társadalmi kirekesztés elkerülése érdekében rejtőzködésre kényszerülnek, azonban láthatatlanná válásuk tovább növeli az előítéletességet.

Célkitűzés: Vizsgálatomban arra kerestem választ, melyek az LMBT személyek coming out-folyamatának különböző szintjein fellépő gátló, ill. katalizáló tényezők, és hogyan fejtik ki ezek hatásukat a meleg identitás fejlődésére.

Módszer: Kutatásom során tíz Csongrád megyében élő LMBT emberrel készítettem mélyinterjút, valamint terepmunkát végeztem a Dél-Alföldi Melegek Baráti Körében (Damkör).^{1*} A mintavételt hólabdamódszerrel valósítottam meg.

Eredmények: Minden válaszadó tapasztalt közvetlen környezetében szóbeli előítéletességet, „buzizást”, valamint legtöbbször szocializációs szintereken történő tabusításról és nem megfelelő médiabeli reprezentációról is beszámoltak. A Meleg Méltóság Menetén rendszeresen résztvevő Laura (28) szerint „a melegfelvonulásról közvetített kép félrevezető, mivel mindig csak azt a pár transzvesztitát mutatják a TV-ben.” Attila (22) édesanyja és bátyja a felvonulás médiabeli extremizációjából kiindulva teljesen félreértelmezték a férfi coming out-ját: „...meg vannak arról győződve, hogy ezt titkolni kell, mert ha ők ketten elfogadják, zászlókkal fogok felvonulni az utcán!” Válaszadóim nem tartották ugyan ezeket a jelenségeket diszkriminációnak – feltehetőleg az énvédő mechanizmusok miatt –, viszont abban mindannyian egyet értettek, hogy szexuális orientációjuk felvállalhatóbb volna egy toleráns(abb) társadalomban.

Következtetések: Eredményeim alátámasztják hipotézisemet, miszerint a kirekesztő mechanizmusok gátló tényezőkként lépnek fel a harmonikus LMBT identitás kialakulásában, elfogadásában és elfogadtatásában. Véleményem szerint a szexuális kisebbség esélyegyenlőségét tananyagbeli láthatóságuk növelésével, reális médiabeli reprezentációval és az oktatásban megvalósuló előítélet prevencióval kell elősegítenünk.

¹

* www.damkor.hu

Bevezetés

E tanulmány témája a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) emberek coming out-folyamata, ill. a folyamatot befolyásoló gátló és katalizáló tényezők identitásfejlődésre gyakorolt hatásának vizsgálata. A *coming out*, vagy előbújás egy élethosszig tartó „utazás”, amely során az LMBT emberek időnként láthatóvá teszik személyiségük egy fontos részét – mégpedig azt, hogy egy sokak által megvetett kisebbség tagjai. Amikor egy LMBT személy mások előtt felvállalja szexuális orientációját, valójában önmagát teszi sebezhetővé, hiszen ezzel akár szociális és gazdasági biztonságát is kockáztathatja, az előítéletek céltáblájává válhat. Az LMBT emberek társadalmi kirekesztést szenvednek el az élet szinte minden területén: a legfontosabb szocializációs színtereken, a foglalkoztatásban, az egészségügyben, valamint családalapításuk államilag korlátozott. A többségi társadalom és a szexuális kisebbségek tagjai közül egyaránt sokan magányügyként tekintenek a (nem heteroszexuális) szexuális orientációra, ezzel mintegy deklarálva az előbújás szükségtelenségét, vagyis végső soron az LMBT emberek teljes társadalmi láthatatlanságát. A 2007-es LMBT-kutatás válaszadóinak 75%-a hátrányosan megkülönböztetett csoportba tartozónak érzi magát.² Vajon ennek fényében valóban jogos volna magányügyként tekinteni a homoszexualitásra? Szociális munkásként nem értek egyet ezzel az állásponttal: úgy gondolom, a szakmának nyíltan ki kell állnia az LMBT jogok védelme mellett.

A coming out fogalma

A *coming out* „az a folyamat, amelynek során valaki felismeri saját szexuális orientációját, elfogadja azt és másoknak is elmondja.”³ A meleg identitás kialakulása egy több szakaszból álló folyamat, amely komplexitásából kifolyólag nem tekinthető lineárisnak. A ráeszmélés identitáskrízist eredményez, s az elfogadás, a meleg identitás beépülése a személyiségbe elhúzódhat hosszú évekig, megtorpanhat egy időre, majd folytatódhat, illetőleg teljesen stagnálhat. Richard Troiden (1989) szerint ideális esetben a meleg identitás kialakulása a következő szakaszokból áll:

1. Szenzitizáció; a különbözőség érzése.
2. Felismerés; identitáskrízis.
3. Identitásfelvállalás.
4. Elköteleződés; az identitás integrációja.⁴

A homoszexualitás társadalmi megítélése

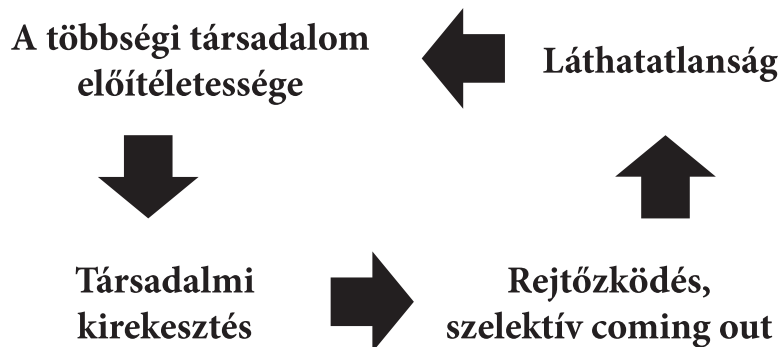
A többségi társadalom szexuális kisebbségek iránt érzett ellenszenvé, és egyúttal a homoszexualitás kriminalizációja a zsidó–keresztény hagyományokból ered, s egészen a XVIII–XIX. századig bűnként tartották számon.⁵ A homoszexuális és he-teroszexuális szavakat Kertbeny Károly (1824–1882) használta először 1869-es értekezésében, amelyben névtelenül emelt szót a porosz fennhatóság alatt élő homoszexuális férfiak büntetőszankciók alóli felszabadításáért.⁶ A homoszexualitást, mint pszichiátriai kórképet 1981-ben törölték a WHO Betegségek Nemzetközi Osztályozásának Rendszeréből. A XX. század közepétől a homofil mozgalmaknak köszönhetően a magánügy diskurzus is megjelent, illetőleg az 1960-as évektől, a Stonewall lázadást követően egyre általánosabbá vált az emberjogi megközelítés.⁷ A közvélemény gondolkodása azonban nem tartott lépést a homoszexualitás megítélésében bekövetkezett változásokkal, így a mai magyar attitűdvizsgálatok igen vegyes képet mutatnak. Egy 2010-es vizsgálat* során az egyik kérdés arra irányult, hogy a válaszadók 1-5-ig terjedő skálán (1= teljes egyet nem értés, 5= teljes egyetértés) értékeljék, mely jellemző kategóriákkal értenek leginkább egyet. A lakossági mintába tartozók között a legelterjedtebb nézet a magánügy diskurzus (átlag: 4,20), második helyen a deviancia (4,04) áll, amelyet a betegségként értelmezés (3,68) követ a sorban. Az emberi jogi értelmezés közel ugyanannyi átlagot ért el, mint a betegség-diskurzus, miközben az LMBT almintában toronymagasan vezet (átlag: 4,74).⁸

Az empirikus vizsgálatom ismertetése

Célkitűzés

Vizsgálatomban arra kerestem választ, melyek lehetnek az LMBT emberek coming out folyamatának különböző szintjein fellépő gátló, ill. katalizáló tényezők. Kutatásom hipotéziseként megállapítottam, hogy a szexuális kisebbségek az élet szinte minden területén társadalmi kirekesztést szenvednek el, ezért a diszkrimináció elkerülése érdekében megválogatják azokat a személyeket, akik előtt coming out-olnak (*szelektív coming out*). A nyilvánosság előtti coming out, valamint a természetes being out tehát rendkívül ritka jelenségek. A többségi társadalomban az LMBT emberek láthatatlansága és a téma tabusítása, ill. nem megfelelő média-beli reprezentációja gerjeszti az előítéleteket. Hosszú távon a társadalom toleránsabbá válását eredményezné a szexuális kisebbség tagjainak

nagyobb arányú előbújása, amelyet azonban az előítéletektől való félelmük gátol. Kutatómunkámban ezt a cirkuláris folyamatot próbáltam megragadni, amelyről az alábbi ábrát készítettem:

1. sz. ábra: A társadalmi kirekesztő mechanizmusok

Módszer

Vizsgálatomat Csongrád megyében végeztem, 2010 áprilisától októberéig. A kutatás a szexuális kisebbségekre irányult: tíz LMBT személlyel készítettem előre összeállított kérdéssor alapján mélyinterjúkat. A vidékiek – a fővárosban élőkkel szemben – alulreprezentáltak az LMBT-kutatásokban, ezért fókuszáltam éppen rájuk. A többségi társadalomban uralkodó heteroszexizmus nehezíti meg leginkább az LMBT emberek számára önmaguk mások előtti felvállalását, tehát személyes ismeretség révén kellett elindulnom, majd hólabdamódszerrel folytattam a mintavételt. A 2009 december – 2010 júniusig terjedő időszakban résztvevő megfigyelőként hetente egy alkalommal terepmunkát (*field work*) végeztem a Dél-Alföldi Melegek Baráti Körében (Damkör), Szegeden.

A válaszadók szocio-demográfiai adatai:

- **Résztvevők száma:** 10 LMBT személy
- **Életkor:** 2 fő 19 éves, 6 fő 20-28 éves, míg 2 fő 30 év feletti.
- **Társadalmi nem:** 7 férfi és 3 nő (a nők közül ketten transznők**).
- **Lakóhely:** 8 fő városban, ill. 2 fő községben él.
- **Legmagasabb iskolai végzettség:** 4 fő érettségivel, 4 fő OKJ-s szakképesítéssel és 2 fő diplomával rendelkezik.
- **Munkahely:** 3 fő egyetemi hallgató, 5 fő dolgozik, míg 2 fő álláskereső.

A mélyinterjúk főbb témakörei (kiemeltem a jelen tanulmányban tárgyaltakat) :

- Családtaggal való kapcsolat, családi légkör, kommunikáció és problémamegoldó stratégiák
- A coming out előtti évek, „jelek” és információkeresés
- Coming out az élet különböző szinterein
- LMBT egyesületekkel és közösségi programjaikkal kapcsolatos attitűdök
- Az LMBT emberek médiabeli reprezentációja
- Diszkriminációs tapasztalatok
- A társadalmi előítéleteség okai, Az előítéleteség csökkentésére tett javaslatok

Eredmények

1. A coming out előtti évek, „jelek” és információkeresés

Előbújásuk előtt attól tartanak, szeretteik átdefiniálnák az addigi kapcsolatukat a társadalomban általánosan elterjedt sztereotípiák fényében, ezért gyakran évekig titkolóznak. Válaszadóim közül kivétel nélkül mindenki internetről gyűjtötte be azt a tudásanyagot, amely elősegítette az identitástolerancia kialakulását. A mára idejétmúlt bűn-, betegség- és deviancia-értelmezéseket többen önmagukra is igaznak vélik az identitástoleranciát megelőző identitáskonfúzió és identitás-összehasonlítás szakaszokban, ezért ilyenkor élik meg személyiségük nagy viharait, csökken önbecsülésük, vagy az érzések lefojtásra kerülnek.

„Utáltam a világot, magamat és a hülye állapotomat egyaránt.” (Kaworu, 26)

Azok a válaszadók, akik még általános iskolában ráébredtek szexuális orientációjukra, egyidejűleg azt is megéreztek, hogy „*ezt titkolni kell.*” Válaszadóim kivétel nélkül az elutasítástól, kiközösítéstől, előítéletekkel való szembesüléstől, kapcsolataik megromlásától vagy titkuk kitudódásától féltek az első coming out-ot megelőző években.

„Az első előbújások előtt attól féltem, hogy elfordulnak tőlem, vagy megváltozom a szemükben.” (János, 23)

2. Coming out az élet különböző szinterein

2. 1. Coming out a barátok előtt

A válaszadók túlnyomórészt lánybarátaiknak beszéltek szexuális orientációjukról, amit a nők nagyobb toleranciájával magyaráztak. A barátnők jól fogadták a hírt, ezek a kapcsolatok általában még szorosabbá váltak az előbújást követően.

„Amikor az első pár barátnővel beszéltem erről, rájöttem, hogy nem vagyok egyedül, vannak, akik ezt elfogadják.” (Csaba, 24)

2.2. Coming out a család előtt

Más kisebbségi csoportokkal szemben az LMBT emberek megkülönböztetése gyakran a saját családjukban kezdődik, ami azzal is összefüggésben állhat, hogy a családtagokban erősen élnek a melegséggel kapcsolatos sztereotípiák.²

„Miután anyu elolvasta azt az SMS-t, felpozott. Később azt is mondta, hogy ezek után nem vagyok a gyereke.” (Márk, 19)

Márk lebukása után édesapjával való kapcsolata „hidegebb” lett, bátyjával „még rosszabb”, hűgát pedig fiatal kora végett nem világosították fel a történekről. A kellemes családi légkört magáénak tudó Csaba és János coming out-ját jól fogadták otthon, ellenben azokban a familiákban, ahol ez a pozitív atmoszféra nincs meg, az előbújások kapcsán nem történt sikeres párbeszéd a homoszexualitásról. Laura (28) édesanyja „irtózik tőle, nem akar erről beszélni”, András (19) szülei szerint fiuk csak beképzeli magának, majd visz haza valami kislányt, és „jöhet a lagzi”, Attila (22) anyja és bátyja pedig meg vannak arról győződve, hogy ezt titkolni kell, mert ha ők ketten elfogadják, Attila zászlókkal fog felvonulni az utcán. András nővére értetlenül állt a helyzet előtt, mivel öccse nem „beteg” vagy „hormonzavaros”, ezért javasolta, nézzen pornót. Az édesapákkal egyik válaszadó sem ápol túl közeli kapcsolatot – János kivételével –, az előbújásra jellemzően úgy reagáltak, hogy gyermekük úgyis tudja, mit csinál, nem szólnak bele a dolgába (a nyílt kommunikáció elmaradt).

Hárman heteroszexuális párkapcsolatban coming out-oltak először. A transznők párkapcsolatai véget értek, és átrendeződtek baráti (barátnői) viszonyra.

„Elmondtam a páromnak, hogy ezt [nemváltás] elkezdtem. (...) Még öt hónapig tartott a kapcsolatunk: kemény félév volt, tele gyötrellemmel, mert továbbra is szeretjük egymást.” (Zsófi, 33)

Leticia (39) heteroszexuális kapcsolatából gyermekek is születtek, akiket a két nő („mint két barátnő”) neveli együtt.

„Az egyik lányom 12 éves, iszonyú okos, neki nem okoz ez problémát, mindent tud. A másik 2 éves, ő fel sem tudja fogni – ebben nő majd fel.” (Leticia, 39)

2.3. Coming out az oktatási intézményekben

Az általános és középiskolában gyakran „hülye buzizták” (bullying) a nem heteroszexuálisként azonosított válaszadókat. Attila – belefáradva a zaklatásokba – felső tagozatban iskolát váltott. A felsőoktatásban eltöltött időről minden válaszadó pozitívan nyilatkozott: coming out-oltak lakótár-

sak, barátok, évfolyamtársak előtt. Laura felvállalta önmagát évfolyamtársai és az egyik tanára előtt. Azért határozta el magát erre a lépésre, mert így „nyílt egy csatorna”, mivel azt mutatta, lehet vele erről a témáról beszélgetni. Elmondása alapján jól sikerült előbújása: többen gratuláltak bátor tétéhez.

2.4. Coming out a munkahelyen

A többség elzárkózik a munkahelyi coming out elől. Félelmük nem alaptalan, mivel a 2007-es LMBT kutatás szerint minden harmadik válaszadó tapasztalt diszkriminációt munkahelyén.² Csaba felfedte titkát kollégái előtt, mert kezdte úgy érezni, beilleszkedett: „Az őszinteség a legjavasoltabb, mivel, ha mindenki beszél a magánéletéről, úgy illendő, hogy én sem titkolózok.” Norbi (24) munkahelyén „néha-néha van coming out”, de ez nem okoz gondot, mert „nem hirdeti” magáról és nem „buzis”.

3. LMBT emberek médiabeli reprezentációja

A válaszadók többsége talált kifogásolnivalót a médiareprezentációkat illetően. András szerint „a melegekről a médiában alkotott kép inkább negatív, de próbálják úgy előadni, mintha nem lenne az.” János e képet „teljesen torznak” tarja.

3.1. Kiemelt negatívumok:

- talk show-k „feltűnősködő” meleg szereplői: „gyakran lejáratják magukat éppúgy, mint a többi meleget.”
- melegfelvonulásról közvetített kép: „mindig csak azt a pár transzvesztitát mutatják a TV-ben.”

3.2. Kiemelt pozitívumok:

- komolyabb, színvonalas filmek a szexuális és/vagy etnikai kisebbségekbe tartozók sorsáról.
- LMBT tematikájú sorozatok: viszonylag reális képet közvetítenek
- népszerű sorozat egyik karakterének coming out-ja: „ha eddig szimpatikus volt egy heteroszexuális nézőnek, látta, hogy a többi szereplővel jó a viszonya, segítőkész – majd kiderül róla, akkor ez hasznos lehet.” (Csaba, 24)
- melegségüket nyíltan vállaló hírességek
- transzsexualitás ábrázolása javult: „egyre inkább közelít a valóságoshoz a médiumokban lefestett kép rólunk” (Zsófi, 33)

4. Diszkriminációs tapasztalatok

Minden válaszadó tapasztalt közvetlen környezetben szóbeli előítéletességet, „buzizást”, homofób vicceket, valamint legtöbbször szocializációs színtereken történő tabusításról és nem megfelelő média-

beli reprezentációról is beszámoltak. Negatív tapasztalataikat mégsem nevezték diszkriminációnak feltehetőleg az elhárító mechanizmusok és a gyenge jogtudatosság miatt.

Megbeszélés

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy az LMBT emberek szinte kivétel nélkül találkoznak előítéletességgel, ezért szexuális orientációjuk nyílt felvállalása keveseknek adatik meg. A válaszadók közül senki nem jutott el erre a szintre – többségük nem is akar vagy mer, tehát

meleg identitásfejlődésük (egyelőre) stagnált. A válaszadók LMBT-mivoltukból kifolyólag életük folyamán többször szembesültek azzal, hogy a humán ökörendszer egyes szintjei számukra nem működtek természetes támaszként. Az alábbi táblázatban*** arra tettem kísérletet, hogy beépítem az LMBT embereket ért megkülönböztetés problematikáját Welch humán ökörendszer modelljébe.⁹

A szociális munka feladata segíteni a probléma megoldását, amely az egyén és az öko-

Szint	Nem jól működő természetes támasz jellemzői	Lehetséges diszfunkciók az LMBT személy és az egyes szintek interakciójában
I. Fizikai	„Az alapvető fizikai szükségletek kielégítetlenek. A betegség gyakoribb, mint az egészséges állapot. (...)”	A coming out-ot követően veszélybe kerülhet az egyén gazdasági, szociális biztonsága: pl. elveszítheti munkahelyét, ami később pszichoszomatikus megbetegedéshez vezethet.
II. Intrapersonális	„A hangulatok és érzelmek általában negatívak, vagy nem kontrolláltak. Alacsony önértékelés. Problémamegoldó és döntéshozó képesség fogyatékos.”	Az identitáskrisziss szakaszában jellemző állapot, ekkor jellemzően feszült pszichológiai állapotokkal kell megküzdenie – általában egyedül!
III. Interperszonális	„Hiányoznak az alapvető támaszt és szeretetet nyújtó kapcsolatok, ill. ha vannak, akkor destruktívak.”	Fontos kapcsolatok destruktívvá válhatnak vagy megszakadhatnak a coming out után.
IV. Család	„Hiányoznak a család, ill. más kiscsoportok, vagy a bennük levő kapcsolatok destruktívak. Nincs közeli hálózat, amihez fordulhatna, amikor erre szüksége lenne.”	A teljes izoláció különösen az idősebb LMBT embereket veszélyezteti, akiknek nincs családja, vagy a coming out után megszakadtak ezek a kapcsolatok.
V. Helyi közösségek	„Közösségi intézmények és szervezetek hiányoznak vagy nem jól működnek. Alapvető szociális szükségletek részben vagy egészben kielégítetlenek.”	Kirekesztődés a helyi szervezetekből. Az LMBT közösség alulról jövő szerveződése alternatívákat kínál: önszervező csoportok, szabadidős klubok, vallási közösség, stb.
VI. Kulturális	„A kulturális identitás zavart vagy konfliktusos. Dominál a rasszizmus, diszkrimináció és/vagy az egyén peremre szorul. A gyors társadalmi változás kulturális vákuumot vagy a kultúra elsorvadását idézi elő.”	A konfliktusos kulturális identitásra válaszul az egyén egyre inkább elköteleződik az LMBT szubkultúra irányába. A többségi társadalom tagjai azonban fenyegetésnek vélhetik a szubkultúrát – feltéve, ha egyáltalán a létezését elismerik.
VII. Állam, nemzet	„A szociális, politikai, gazdasági rendszer nem működik, igazságtalan vagy totalitárius.(...)”	Tabusítás és nyílt diszkrimináció a törvényalkotásban, oktatásban, egészségügyben, a munka világában. A társadalmi kirekesztés elleni küzdelem egyik fő eleme az előítélet megelőzése ezen a területen (is).

2. sz. ábra: A humán ökörendszer mint problémaforrás az LMBT egyén életében

rendszer valamely szintje(i) között lépett fel. Az LGBT ügyeket felkaroló szociális munkásnak jól felkészültnak és toleránsnak kell lennie, amelyhez nagyban hozzájárul, ha a szakmai képzés keretein belül megbízható információkat kap a szexuális kisebbségekről. A természetessé vált szexuális kisebbségekről folytatott szakmai kommunikáció talán motiváltabbá tenné az LGBT szociális munkásokat a coming out-ra, akiknek többsége ma még nem meri felvállalni önmagát. Fontosnak tartom, hogy a szakma (elsősorban az iskolai szociális munka) aktívan szerepet vállaljon az oktatási

intézményeken belüli tabusítás megszüntetésében. A szexuális kisebbségekre nézve diszkriminatív jogrendszer kedvező módosításáért történő lobbizást legfőképpen az LGBT egyesületek és más civil szervezetek vállalják fel – köreikben több szociális munkás is dolgozik. A szivárványcsaládokban felnövő gyermek egészséges pszichés fejlődését sokan kétségbe vonják – még a segítő szakmán belül is –, ezért úttörő jelentőségűnek tartanék egy körükben végzett gyermekrajz elemzésre épülő kutatást.

Végjegyzék

* „Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság növekedésének mértéke - fókuszban a nők, a romák, a fogyatékos és az LGBT emberek” c. kutatás. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság megbízásából készítette az MTA Szociológiai Kutatóintézete.

** A transznő biológiai neme szerint férfi, társadalmi neme szerint viszont már nő. A nemváltás (transition) folyamatának valamely szakaszában van. Az önmeghatározások különbözőek: többen a műtétek után a választott nemi szerep szerint élnek – nőként definiálják magukat, elhagyva a transz- jelzöt –, míg mások később is a transzsexuális (sors)közösség tagjai maradnak.

*** A szintek elnevezése és a „Nem jól működő természetes támasz jellemzői” címmel ellátott oszlop Welch munkája.

Irodalomjegyzék

1. Magyarország Alaptörvénye. L) cikk, 1. pont (Közzétéve: Magyar Közlöny, 2011/43.)
2. **Takács Judit – Mocsonaki László – P. Tóth Tamás:** A leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LGBT) emberek társadalmi kirekesztettsége Magyarországon. IN: Esély, 2008/3 p16-54
3. **Béres-Deák Rita (szerk.):** Már nem tabu: Kézikönyv tanároknak a leszbikusokról, melegekről, biszexuálisokról és transzneműekről (Budapest, Labrisz Leszbikus Egyesület, 2002)
4. **Cole, Michael – Cole, Sheila R:** Fejlődéslélektan (Budapest, Osiris Kiadó, 2006)
5. **Pálmai Judit – Pikó Bettina:** Homoszexualitás és sztereotípiák egy kvalitatív vizsgálat tükrében. IN: Társadalomkutatás, 2006, Vol.24 (2) p235-260
6. **Takács Judit:** Kertbeny Károly és a magánélet szabadsága. IN: HOLMI, 2008/12 p85-98
7. **Tóth László:** Vélemények a homoszexualitásról. IN: Esély, 2008/3 p55-81
8. **Takács Judit:** Homofóbia Magyarországon és Európában IN: Takács Judit (szerk.) : Homofóbia Magyarországon. (Budapest, L'Harmattan, 2011)
9. **Woods, Ronald:** A szociális munkások tevékenységeinek egy lehetséges rendszerezése. IN: Hegyesi Gábor- Talyigás Katalin (szerk.): A szociális munka elmélete és gyakorlata; 1. kötet: Általános szociális munka. (Budapest, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, 2004)

Coming out. Coming out?! Identity development of lesbian, gay, bisexual and transgender people at the crossfire of prejudice**Anikó Versegi**

University of Szeged, Faculty of Health Sciences and Social Studies

Department of Social Work and Social Policy

e-mail: anikoversegi@yahoo.com

Keywords: lesbian, gay, bisexual, transgender, sexual minority, homosexuality, coming out, prejudice, discrimination, social exclusion.

Summary

Introduction: Lesbian, gay, bisexual and transgender (LGBT) people suffer social exclusion in the area of most important socializational scenes, employment and healthcare. The Basic Law, which has entered into force 1 January 2012, excludes sexual minorities from the institution of marriage, because it defines marriage as a „life community which has been established voluntarily by one man and one woman.”¹ Invisibility of sexual minorities, making LGBT themes taboo as well as inappropriate media representations generates prejudice in majority society. According to a Hungarian LGBT research, most of the responders cannot come out, because heterosexuality is a basic criterion to achieve social esteem.² Sexual minorities are forced into the closet to avoid social exclusion; however their invisibility increases prejudice in the majority society.

Aim: The purpose of this study was to find out interfering and catalyzing factors at different levels of coming out process. I was intended to examine their effects of LGBT identity development.

Methods: I took up in-depth interviews with ten LGBT people from Csongrád County, as well as participated in gatherings of Dél-Alföldi Melegek Baráti Köre (Damkör)^{1*}. I used snowball method to sample.

Results: Every responder experienced verbal prejudice in their immediate environment; most of them faced to homosexuality as taboo in socializational scenes and inappropriate media representations. Laura (28) who takes part in Gay Pride March regularly claims *‘broadcast of Gay Pride March is misleading, because only that just few transvestites are shown on TV.’* Attila’s (22) mother and elder brother completely misunderstood his coming out because of extreme media representations: *‘according to them it has to be a secret, so they don’t accept it because they don’t want me to march on the streets with flags.’* Our responders do not describe these incidences as discrimination – probably it is a defense mechanism –, however all of them agreed coming out would be easier as a member of a (more) tolerant society.

Conclusion: The results confirm my hypothesis which states exclude mechanisms obstruct sexual minorities to develop, accept and persuade their environment to accept their LGBT identity. In my opinion we must support their equal opportunities by increase their visibility in curriculum, broadcast real media representations and accomplish prejudice prevention in education.

¹

* ‘Gay Friends Club in Southern Great Plain’ (www.damkor.hu – hun)